

Næringsplan for landbruket i Tinn kommune 2022 – 2030

Foto: Camilla Johansen Lurås

Vedtatt i kommunestyret 24.11.2022

Forord

I forrige strategiplan for landbruk og naturforvaltning i Tinn het det at «landbruket er bærebjelken i bygdene våre». Landbrukets rolle er fortsatt en viktig bærebjelke, og det er behov for å fornye og oppdatere strategier for å ta landbruket i Tinn videre inn i framtida.

Vi presenterer med dette ny næringsplan for landbruket i kommunen. Ei arbeidsgruppe har stått for planarbeidet, og landbrukskontoret i Tinn har vært sekretariat. Planen sammenfatter målsettinger, strategier og tiltak som er blitt løftet fram gjennom arbeidet. Den endelige planen er basert på diskusjoner innad i arbeidsgruppa, på innspill som er kommet underveis og på synspunkter som ble fremmet i åpent møte 31.08.21. «Næringsplan for landbruket i Tinn kommune» er det endelige navnet på planen.

Vi håper planen vil vekke engasjement og skape gode diskusjoner om framtida for landbruket i Tinn. Planen ender opp med et forslag til handlingsplan med tiltak. Tiltakene er laget ut ifra planens hovedformål – som er å legge til rette for en bærekraftig, levedyktig og framtidsretta landbruksnæring i Tinn kommune.

*Hilsen arbeidsgruppa for
«Næringsplan for landbruket i Tinn kommune»*

Innhold

Forord	2
1 Innledning og statistikk	5
1.1 Fjellandbrukskommunen Tinn	5
1.2 Hva kjennetegner fjellandbruket?	5
1.3 Status for landbruket i Tinn.....	6
1.3.1 Landbrukseiendommer i Tinn	6
1.3.2 Bruken av jordbruksarealene.....	6
1.3.3 Husdyrproduksjoner	7
1.3.4 Seterdrift, videreforedling og lokalmatprodukter	7
1.3.5 Skog.....	8
1.4 Utmarksressurser – fisk og vilt	9
1.5 Tjenestetilbud som er viktige for landbruksdrift.....	9
2 Om Næringsplan for landbruket i Tinn kommune.....	9
2.1 Bakgrunn for planarbeidet	9
2.2 Tittel og planperiode.....	10
2.3 Formål.....	10
2.4 Målgrupper	10
2.5 Overordnede føringer - kunnskapsgrunnlaget	10
2.6 Organisering	12
2.7 Kommunikasjon og medvirkning underveis i planprosessen.....	12
3 Hovedmål for landbruket i Tinn.....	13
3.1 Hovedmål i «Næringsplan for landbruket Tinn kommune 2022 – 2030».....	13
3.2 Kjernepunkter i drøftingsutkastet.....	14
4 Innsatsområder, delmål og strategier	14
4.1 INNSATSOMRÅDE 1: ØKT NÆRINGSAKTIVITET I LANDBRUKET I TINN	15
4.2 INNSATSOMRÅDE 2: BÆREKRAFTIG AREAL- OG RESSURSFORVALTNING..	16
4.3 INNSATSOMRÅDE 3: ET KLIMAVENNLIG OG AKTIVT FJELLANDBRUK	16
4.4 INNSATSOMRÅDE 4: STYRKET OMDØMME OG GOD KOMMUNIKASJON	17
5 Handlingsplan – prioriteringer i 2022 – 2023	17
Tiltak 1 Opprettholde tilskuddsordning til driftsbygninger i landbruket.....	18
Tiltak 2 Etablere «startpakke» for nye i landbruket og/eller tilflyttere til gardsbruk.....	19

Tiltak 3	Gjennomføre møteserie med utvalgte faglige temaer knyttet til næringsutvikling i landbruket	19
Tiltak 4	Etablere tilskuddsordning til manuelt uttak av tømmer.....	20
Tiltak 5	Forsterke samarbeidet med og kommunikasjonen overfor reiselivssektoren i Tinn kommune	20
Tiltak 6	Bevare det sterke jordvernet i Tinn kommune	21
Tiltak 7	Jobbe for fast bosetting på flere landbrukseiendommer	21
Tiltak 8	Oppfølging av statsforvalterens satsing «Arealer ute av drift»	21
Tiltak 9	Styrke innsatsen knyttet til rekruttering	22
Tiltak 10	Utarbeide beitebruksplan for Tinn kommune	22
Vedlegg	.....	23
Vedlegg 1:	Tiltak for ei auka verdiskaping og ei betre utnytting av skogressursane i Tinn kommune.....	23

1 Innledning og statistikk

Tinn kommunestyre vedtok i juni 2018 «Strategisk næringsplan for Tinn kommune 2019-2029». Kapittel 8 i Strategisk næringsplan skisserer følgende hovedmål for landbruket i kommunen: «*Hovedmålet for landbruk er å utnytte de lokale ressurser på en bærekraftig og levedyktig måte som gir grunnlag for økt næringsaktivitet og styrket bosetting*».

Samfunns- og miljøutvalget i Tinn kommune vedtok å ta opp arbeidet med revidering av «Strategiplan for landbruk og naturforvaltning 2007 – 2011» i mai 2020. I saken heter det at «Strategiplan for landbruk og naturforvaltning skal konkretisere delmål og strategier for å nå hovedmålet i SNP og være retningsgivende for arbeidet med dette fagområdet i den tidsperioden planen vil omfatte.»

Arbeidet med en næringsplan for landbruket i Tinn kommune startet deretter opp med etablering av arbeidsgruppe i juni 2020. Det har vært et mål for arbeidsgruppa å legge fram et planforslag i løpet av 2022. I tillegg til arbeidet i gruppa, har det vært gjennomført åpne møter. Planen har også ligget ute til en uformell høringsprosess før det endelige planforslaget skal til politisk behandling.

Planen er retningsgivende for kommunens arbeid innen fagområdene landbruk og naturforvaltning.

1.1 Fjellandbrukskommunen Tinn

Tinn kommune er definert som en fjellkommune. Det betyr at minst 50% av arealet er fjellområder, dvs. ligger minst 700 m.o.h.¹ I Vestfold og Telemark fylke hører følgende seks kommuner innunder denne definisjonen: Fyresdal, Tokke, Seljord, Hjartdal, Vinje og Tinn.

Landbruket er en sentral næring og et viktig grunnlag for bosetting i Tinn og generelt i sammenlignbare fjellkommuner. Klimatiske forhold, topografi, geologi og lysforhold er faktorer som gjør at landbruket i fjellkommuner har noen særlige utfordringer. Samtidig gir dette også fortrinn, som store beiteressurser og stedege råvarer med høy kvalitet og særpreg.

Begrepet «fjellandbruk» betegner landbruket i fjellkommuner og retter søkelyset nettopp mot utfordringene og fortrinnene med landbruk i områder der det aller meste av arealet ligger i klimasonene 5 og 6. For å støtte opp om og ivareta et aktivt landbruk i fjellområder, har flere europeiske land vedtatt en egen fjellområdepolitikk. Behovet for dette også i Norge blir løftet fram bl.a. av den politiske sammenslutningen Fjellnettverket, som Tinn kommune er medlem i.

1.2 Hva kjennetegner fjellandbruket?

Landbruket i fjellkommuner har gjerne flere fellestrekk som også er beskrivende for landbruket i Tinn: Utmarksbeitene utgjør en stor og verdifull ressurs som legger grunnlaget for bred verdiskaping, god dyrevelferd og unike råvarer. Grovfôr utgjør den største produksjonen. Videre er eiendomsstrukturen preget av mange små bruk, brattlendt terreng, små teiger, kort vekstsesong, mye leiejord og høye kostnader knyttet til transport.

---

¹ Jf. Arnesen, Tor m.fl.: «Fjellområder og fjellkommuner i Sør-Norge. Definisjon, avgrensning og karakterisering». ØF-rapport 08/2010, Østlandsforskning

Til tross for omstendigheter som kan gjøre det krevende å drive landbruksproduksjon, er de mange, små brukene i fjellområdene en bærebjelke i lokalsamfunnene. Med sine produksjoner bidrar de til fellesgoder som levende bygder, et åpent og aktivt kulturlandskap, biologisk mangfold, ivaretagelse av kulturmiljøer mm. Landbruket legger til rette for gode reiselivsopplevelser og er i seg selv en betydelig reiselivsaktør.

Fjellandbruket er preget av mangesysleri og en kombinasjon av bruk av innmark og utmark. Tradisjonelt landbruk og tilleggsnæringer bidrar sammen til en variert og innovativ landbruksproduksjon som også styrker andre bygdenæringer. Gardsbrukene i fjellområdene er innovasjonsarenaer – ofte med små midler, men med store muligheter.

1.3 Status for landbruket i Tinn

Gjeldende *Strategiplan for landbruk og naturforvaltning* i Tinn kommune ble vedtatt i 2007. Nedenfor vil vi peke på noen trekk ved landbruksproduksjonen i Tinn i dag og, der det finnes sammenlikningsgrunnlag, gjengi noen tall som viser utviklingen i produksjonen fra 2007 til 2020. Dette kapitlet vil bli utdypet i planforslaget, som skal legges fram i løpet av 2022.

1.3.1 Landbrukseiendommer i Tinn

Ifølge Statistisk sentralbyrå er det 406 landbrukseiendommer med boligbygning i Tinn (2020). Det var fast bosetting på 322 av disse eiendommene i 2020. Det betyr at 20,7% av brukene sto uten fast bosetting. Til sammenlikning var det fastboende på 334 bruk i 2006².

Det er et ønske å få flest mulig eiendommer med fast bosetting. Tinn kommune er derfor deltaker i «Småbruksprosjektet», sammen med de seks Vest-Telemarkskommunene i tillegg til Hjartdal og Drangedal. Prosjektet startet opp i 2020 med Vest-Telemarkrådet som initiativtaker og prosjektleder og har som målsetting å få økt tilflytting og aktive og levende bruk og bygder ved at flere eiendommer uten fast bosetting kommer for salg eller leie³.

1.3.2 Bruken av jordbruksarealene

Søknadene om produksjonstilskudd⁴ gir informasjon om bruken av jordbruksarealer og omfanget av husdyrproduksjoner i Tinn. I 2020 var det totalt 71 foretak i Tinn som søkte om produksjonstilskudd. Til sammenlikning var det 88 foretak som søkte i 2007. Søknadene i 2020 og 2007 fordelte seg på følgende veksttyper:

Veksttype	2020		2007	
	Dekar	%	Dekar	%
Innmarksbeite	1710	15,0	1484	12,7
Grovfôr	9652	84,8	10157	87,0
Korn	0	0	0	0
Potet	18	0,2	16	0,1
Grønnsaker	0	0	0	0
Frukt og bær	8	0,1	9	0,1

Tabell. 1: Oversikt over veksttyper det ble søkt om produksjonstilskudd for i 2020 og 2007.

Kilde: Landbruksdirektoratet

² SSB har ikke tall fra 2007.

³ Les mer om Småbruksprosjektet på <https://www.vest-telemark.no/gardsbruk>

⁴ Tilskudd som kan søkes av jordbruksforetak som driver med husdyr- og/eller planteproduksjon.

Kilde: Landbruksdirektoratet.no

Tabell 1 viser arealer det blir søkt om produksjonstilskudd for. I tillegg drives en del arealer som det ikke søkes om tilskudd til. Statsforvalterens satsing «Arealer ute av drift» har som formål å kartlegge hvilke arealer dette gjelder og hvor det er viktig med oppfølging for å sikre at arealene drives⁵.

1.3.3 Husdyrproduksjoner

Blant de 71 foretakene som søkte om produksjonstilskudd i 2020, var det 54 foretak i Tinn som søkte om tilskudd til husdyrproduksjon. Til sammenlikning var det 75 som søkte om husdyrproduksjon i 2007. Samme foretak kan ha flere dyreslag.

Søknadene i 2020 og 2007 fordeler seg på følgende husdyrproduksjoner:

Husdyr	2020		2007	
	Foretak	Ant. dyr	Foretak	Ant.dyr
Melkekyr	8	87	19	202
Ammekyr	20	248	10	73
Vinterfôra sauer	28	1417	41	1790
Geiter	2	135	2	105
Avlspurker	0	0	1	35
Slaktegris	2	1359	2	270
Verpehøner	1	7439	2	2385
Slaktekylling	0	0	0	0

Tabell. 2: Oversikt over antall husdyr det ble søkt om produksjonstilskudd for i 2020 og 2007.

Kilde: Landbruksdirektoratet

Krav til overgang fra båsfjøs til løsdrift innen 2034⁶ medfører store investeringsbehov for melkebøndene de nærmeste årene. Dette gir noen særskilte økonomiske utfordringer spesielt for små og mellomstore bruk i fjellområdene, og mange produsenter står ved et veiskille i avgjørelsen om de vil ta investeringen eller avvike. Løsdriftskravet vil naturligvis være en viktig faktor i vurderingen av videre drift også for flere av melkeprodusentene i Tinn.

1.3.4 Seterdrift, videreforedling og lokalmatprodukter

Det er i dag fem aktive enkeltsetre i Tinn, fire med kyr og én med geit. På to av disse blir melka hentet av tankbilen gjennom setersesongen, mens på de tre andre videreforedles all melka på stedet til meieriprodukter som smør, rømme, prim og ulike typer oster som selges fra setra. På to av setrene er det åpent for servering og mulighet for overnatting i utleiehytter. Det er i dag ingen fellessetre i Tinn.

I tillegg til meieriprodukter, er det også andre produsenter i Tinn som driver med videreforedling. Vi har produksjon av saft og syltetøy, honning, rakfisk og røykt fisk, lefser og annen bakst. Det spinnes garn av lokal ull fra den utrydningstruede rasen Grå trøndersau, og det produseres skinnfeller for salg. Noen aktører driver i tillegg med trykk på egne skinn.

Av andre lokalmatprodukter i Tinn har vi direkte salg av frukt, bær, grønnsaker og poteter.

⁵ Les mer om «Arealer ute av drift» på <https://www.statsforvalteren.no/nb/vestfold-og-telemark/landbruk-og-mat/jordvern/areal-ute-av-drift/>

⁶ Jf. *Veileder til forskrift om hold av storfe*, www.mattilsynet.no

Flere foretak tar også slakt (inkludert viltkjøtt) i retur fra slakteriet og selger det lokalt eller gjennom distribusjonskanaler som REKO-ringen⁷. Videre er det enkelte som leverer fersk fisk, fisket i Tinnsjøen eller i fjellet.

1.3.5 Skog

Skogen i Tinn kommune utgjør en betydelig ressurs som kan utnyttes langt bedre enn hva som er tilfelle i dag. Gjeldende skogbruksplan er fra 2012 og viser at det er overvekt av gammel skog (H.kl V), og undervekt av både yngre og eldre produksjonsskog (H.kl III og IV). Ressursoversikten for produktivt skogbruksareal i kommunen viser følgende hogstklassefordeling i perioden 2008 - 2010 (normalfordeling i parentes):

Hogstklasse	Type skog	Dekar	%
I	Skog under forynging	3 221	1 (5)
II	Forynging og ungskog	68 883	22 (30)
III	Yngre produksjonsskog	35 544	11 (30)
IV	Eldre produksjonsskog	33 914	11 (30)
V	Gammel skog	170 718	55 (5)
	Sum produktiv skog	312 279	100

Tabell 3: Skogressursene i Tinn kommune 2008 – 2010. Kilde: Utarbeidet av AT-skog i mars 2012

Tabellen nedenfor viser avvirkning for salg (m³) i 2020 og 2007 i Tinn:

	Kvantum avvirket	
	2020	2007
Gran	16098	32228
Furu	10100	12746
Lauv	218	529

Tabell 4: Avvirkning for salg i 2020 og 2007. Kilde: Statistisk sentralbyrå

Totalt beregnet skogareal i Tinn (2021) er ca. 332.000 daa. Per oktober 2021 er det 13 vernede områder med skog på til sammen 44.210 daa. Noe av arealet til Skirvedalen ligger i Rollag kommune i Viken, men 19.385 daa ligger i Tinn. Ytterligere 20.734 daa er under utredning i forbindelse med frivillig vern.

Område	Areal, daa	Verneår
Gausdalen	2229	1993
Vestfjorddalen	3118	2010
Øverland	1071	2009
Mælslia	4293	2018
Glupen	636	2009
Lauvhøgdi	1708	2005
Midtstrondbekken	511	2009
Gjuvet	2870	2016
Bratterudskogen	5705	2015
Skirvedalen	19385 (areal i Tinn)	1993 og 2021
Urdalen	1922	2018
Utvidelse av Urdalen	348	Oppstart 2021

⁷ REKO-ringen er en salgskanal der kundene kan handle direkte fra produsentene uten mellomledd. Les mer bl.a. på Norsk Bonde- og Småbrukarlaget sine nettsider.

Ormenatten	2779	Under oppstart
Utvidelse av Midtstrondbekken	6473	Tilråding 2021
Utvidelse av Gjuvet	718	Under oppstart
Vasstveitåsen	315	Melding om start 2020
Buberget	1073	Oppstart 2020
Utvidelse av Mælslia	2201	Oppstart 2021
Hovdestul	6827	Oppstart 2021
Rollagåsen	762	2020
SUM	64927	

Tabell 5: Oversikt over vernede og planlagt vernede skogarealer i Tinn. Kilde: Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Med bakgrunn i både et nasjonalt og lokalt ønske om bedre utnytting av skogressursene, foreslår arbeidsgruppa et det etableres en kommunal tilskuddsordning til manuelt uttak av tømmer (se kap. 5. Handlingsplan og nærmere beskrivelse av forslaget i vedlegg 1).

1.4 Utmarksressurser – fisk og vilt

Tinn er en kommune med store utmarksarealer – fjell, skog, vatn og elver. Jakt og fiske er derfor en viktig del av ressursgrunnlaget i kommunen.

Storørretstammen i Tinnsjø, annen ørret og røye er utgjør hoveddelen av fiskeressursene i Tinn. Det er ingen god statistikk på uttak av fisk, men det har lenge vært en nedadgående trend med tanke på næringsfiske. I begynnelsen av 2000-tallet ble det anslått at uttak av fisk fra Tinnsjø var på ca. 5000 kg pr. år.

Tradisjonelt er jakt på villrein viktig, både på Hardangervidda, Blefjell og i Brattfjell-Vindeggen. Antall felte dyr varierer såpass mye mellom år at det ikke settes opp tall for det her. Salg av jakt- og/eller fiskekort, med eller uten leie av hytte mv., er en del av næringsgrunnlaget for mange grunneiere i kommunen.

Det felles årlig ca. 150-200 elg, et økende antall hjort (litt over 50 i 2021) og en plass mellom 25-50 rådyr i Tinn. I store trekk er det lokale grunneiere og jegere som jakter på disse, men det er også noe utleie av jakt og hytter. Det er ikke noen statistikk på dette.

1.5 Tjenestetilbud som er viktige for landbruksdrift

Arbeidsgruppa vil understreke viktigheten av tjenestetilbud som gir muligheter og støtter opp om landbruksdrift i Tinn kommune, som avløserordningen og veterinærordningen. Videre er det avgjørende å sikre ressurser og kompetanse på landbrukskontoret, slik at kommunen kan være en god støttespiller for næringsaktørene.

2 Om Næringsplan for landbruket i Tinn kommune

2.1 Bakgrunn for planarbeidet

Næringsplan for landbruket i Tinn kommune er en sektorplan under Strategisk Næringsplan for Tinn kommune 2019 – 2029 (SNP).

Gjeldende *Strategiplan for landbruk og naturforvaltning* ble sist vedtatt for perioden 2007 - 2011. Arbeidet med å revidere denne planen ble først igangsatt i 2017. I Samfunn- og miljøutvalgets møte 27.05.20 ble det gjort følgende vedtak:

«Arbeidet med revidering av strategiplan for landbruk og naturforvaltning tas opp igjen. Kommunedirektørens forslag til organisering og framdrift godkjennes».

2.2 Tittel og planperiode

Arbeidsgruppa foreslår å endre tittelen på den nye planen til *Næringsplan for landbruket i Tinn kommune*. Dette er dekkende for de temaene planen skal omhandle: Tradisjonelt jordbruk, skogbruk, tilleggsnæringer og utmarksnæringer.

Gruppa foreslår videre å forlenge planperioden slik at planen får en varighet på åtte år, mot tidligere fire år. For at planen skal oppfylle sin funksjon og oppleves oppdatert, er det en forutsetning at det utarbeides 2-årige handlingsplaner.

2.3 Formål

Formålet med *Næringsplan for landbruket i Tinn kommune* er å

- legge til rette for en bærekraftig, levedyktig og framtidsetta landbruksnæring i Tinn kommune
- være retningsgivende for kommunen og aktørene i landbruket for arbeidet med fagområdet i den tidsperioden planen vil omfatte
- legge til rette for en målretta bruk av administrative og økonomiske ressurser og legge føringer for administrativ og politisk saksbehandling

2.4 Målgrupper

Næringsplanen har tre hovedmålgrupper: Politikere i Tinn kommune, kommunens administrasjon, og eksisterende og framtidige næringsaktører i landbruket. I tillegg er det en målsetting at planen skal være av interesse for andre som ønsker å vite mer om satsingsområder og prioriteringer i kommunen innenfor landbrukssektoren, og at den kan være til inspirasjon for alle som kan tenke seg å starte næring knyttet til en landbrukseiendom, enten det dreier seg om tradisjonelt jordbruk, skogbruk eller tilleggsnæringer. Den ferdige planen vil inneholde presentasjoner av utvalgte produksjoner og/eller næringsutøvere i Tinn.

2.5 Overordnede føringer - kunnskapsgrunnlaget

Landbruket styres i stor grad av overordnede, nasjonale føringer. Samtidig er det avgjørende å se på forutsetningene i de ulike regionene og områdene og målrette tiltak ut fra lokale forhold. I utformingen av næringsplanen skal vi ivareta både nasjonale, regionale og kommunale mål for landbruket. Alle disse målene gir viktige føringer for arbeidet med denne planen.

FNs 17 bærekraftsmål ligger i tillegg som en rettesnor for alt plan- og utviklingsarbeid. Den er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Gjennom samarbeidet i Kongsbergregionen har kommunestyret i Tinn vært med på å prioritere spesielt 7 bærekraftsmål som skal fungere som et rammeverk og være retningsgivende for utviklingen i regionen. Følgende 7 bærekraftsmål vektlegges:

I arbeidet med næringsplanen for landbruk er det mulig å finne mange tilknytningspunkter til mange av bærekraftmåla. I denne planen er 5 av Kongsbergregionens mål sentralt:

Bærekraftsmål	Oppfølging i planen
Mål 3: God helse og livskvalitet <i>Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder</i>	I oppfølging av planen skal vi stimulere til et mangfoldig landbruk i kommunen, ved bl.a. å arbeide for å øke produksjon og salg av lokalmatprodukter. Fagdager og kunnskapsutveksling er noen tiltak som skal brukes for å nå mål og delmål her.
Mål 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn <i>Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige</i>	For landbruket er det viktig å styrke bevisstheten om verdien av å ivareta bygninger og det biologiske mangfoldet i setermiljøer, skjøtne arealer, hindre gjengroing osv. I tillegg er tiltak for å øke andel gardsbruk med fast bosetting i Tinn viktig. Dette gir et godt utgangspunkt for bærekraftig næringsutvikling i landbruket i Tinn.
Mål 12: Ansvarlig forbruk og produksjon <i>Sikre bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre</i>	Det innebærer å minske ressursbruken, miljøødeleggelse og klimautslipp fra samfunnet og enkeltpersoner. Landbruket har en viktig rolle i forhold til dette målet: <ul style="list-style-type: none"> • Mest mulig <i>lokal omsetning</i> av mat, med minst mulig transport mellom produsent og forbruker, er særdeles fornuftig ut ifra et bærekraft-perspektiv. • Ta vare på og bygge opp <i>lokale ressurser</i> i form av <i>jord, skog, utmark, bygninger</i> og <i>kompetanse</i> grunnlaget for å lykkes i oppfølging av næringsplanen. • Øke omsetning av lokale varer gjennom å knytte kontakt mellom bønder, lokalsamfunn og lokale næringsutøvere i service- og reiselivsbransjen.

Bærekraftmål	Oppfølging i planen
Mål 13: Stoppe klimaendringene <i>Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem</i>	Et aktivt skogbruk er spesielt viktig som klimatiltak. Den fornybare ressursen som skogen produserer kan brukes til erstatning for fossile energikilder, byggematerialer, tekstiler og andre råvarer. Tinn har potensiale for å øke uttaket av tømmer, med påfølgende tiltak for å produsere ny skog i etterkant. Et aktivt jordbruk i nærmiljøet også positivt for klimaet, blant annet for å redusere transport av mat over større avstander.
Mål 17: Samarbeid for å nå målene <i>Styrke virkemidlene som trengs for å gjennomføre arbeidet, og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling</i>	Næringsplanen for landbruket i Tinn kommune skal være et verktøy i arbeidet med å legge til rette for et fruktbart samarbeid mellom landbruket, forbrukere, lokale næringsutøvere, reiselivet og andre aktører.

2.6 Organisering

Samfunn- og miljøutvalget (SMU) har ansvar for den politiske oppfølgingen av planarbeidet. Planen sluttbehandles i kommunestyret.

Planarbeidet har følgende organisering:

Oppdragsgiver:	Tinn kommunestyre
Prosjekteier:	Samfunn- og miljøutvalget (SMU)
Prosjektansvar og sekretariat:	Enhet for plan, landbruk og miljøvern v/administrasjonen på landbrukskontoret
Plangruppe/arbeidsgruppe:	5 medlemmer med bakgrunn i jordbruks-, skogbruks- og utmarksnæringer i Tinn

Det er lagt opp til følgende politiske beslutningspunkter i SMU underveis i planprosessen

2.7 Kommunikasjon og medvirkning underveis i planprosessen

Arbeidsgruppa har lagt vekt på at planarbeidet skal være godt synlig for målgruppa og at involvering og medvirkning skal oppleves som relevant og som en forutsetning for god forankring og et best mulig resultat. Vi har lagt opp til følgende møteplasser:

- Nyhetsbrev: Siden oppstarten i juni 2020 er det sendt ut fire nyhetsbrev på e-post til lag/foreninger og aktører i landbruket. Nyhetsbrevene er også lagt ut på Tinn kommunes Facebook- og hjemmesider
- Invitasjon til innspill: I nyhetsbrevet februar 2021 inviterte arbeidsgruppa til å komme med innspill til planarbeidet
- Åpent møte: Dette ble planlagt våren 2021, men covid 19-pandemien gjorde det ikke mulig å gjennomføre før i august. 31 personer deltok på det åpne møtet i Atrå samfunnshus 31.08.21.
- 02.11.21: Felles møte mellom arbeidsgruppa og styret i Næringsforum for bygdene

3 Hovedmål for landbruket i Tinn

3.1 Hovedmål i «Næringsplan for landbruket Tinn kommune 2022 – 2030»

Næringsplan for landbruket Tinn kommune 2022 – 2030 (SNP) skisserer følgende hovedmål for landbruk:

Hovedmålet for landbruk er å utnytte de lokale ressurser på en bærekraftig og levedyktig måte som gir grunnlag for økt næringsaktivitet og styrket bosetting

Næringsplan for landbruket i Tinn kommune skal synliggjøre landbruket som en viktig del av næringslivet i Tinn. Planen skal konkretisere delmål og foreslå strategier for å nå hovedmålet. Sammen med næringsplanen skal det også foreligge en handlingsplan som peker på de viktigste tiltakene som skal følges opp den første to-årsperioden. Handlingsplanen skal deretter revideres hvert 2. år. Forslag til handlingsplan framgår av kapittel 5.

3.2 Kjernepunkter i drøftingsutkastet

Forslag til delmål og strategier blir utdypet i det neste kapittelet, men oppsummert vurderer arbeidsgruppa at det er særskilt behov for å:

Styrke landbruksnæringa ved å ivareta de som driver, støtte opp om flere etableringer og bygge opp under optimisme rundt videre drift

Stimulere til økt utnyttelse av lokale ressurser og til å ta i bruk hele gårdens ressursgrunnlag

Legge forholdene til rette for bedre utnyttelse av utmarksressursene

Forsterke fellesskapet og samholdet i landbruksnæringa i Tinn

Styrke omdømmet til og kommunikasjonen rundt landbruk i reiselivskommunen Tinn

Knytte næringsutvikling i landbruket opp mot alle tre dimensjonene ved bærekraft: økonomisk, sosialt og miljømessig

4 Innsatsområder, delmål og strategier

Med utgangspunkt i hovedmålet for landbruk i Tinn kommune, er det pekt ut fire innsatsområder:

Fig. 2: Hovedmål og innsatsområder

På de neste sidene følger forslag til delmål og strategier, sortert under disse fire innsatsområdene.

4.1 INNSATSOMRÅDE 1: ØKT NÆRINGSAKTIVITET I LANDBRUKET I TINN

Delmål	Strategi
Styrke og ivareta aktive bruk og støtte opp om nyetableringer	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Styrke fagfellesskapet gjennom samlinger/kurs og synliggjøre muligheter og kontinuerlig arbeide for gode rammebetingelser ➤ Videreføre kommunalt tilskudd til driftsbygninger
Styrke Inn på tunet-ordningen	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sørge for økt forutsigbarhet for aktører og brukere
Økt produksjon av frukt, bær og grønnsaker i Tinn	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Fagdager og kunnskapsutveksling; kursserie med temaer som klima- og miljøtiltak, agronomi, økonomi osv.
Økt avvirkning i skogbruket	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Løfte fram verdien av å drive skogen
Økt lokal verdiskaping knyttet til lokale skogressurser	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Legge til rette for lokal verdikjede knyttet til videreforedling av trevirke
Bedre utnyttelse av utmarksressurser	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Støtte opp om økt aktivitet i beitelagene ➤ Legge til rette for næringsutvikling knyttet til jakt og fiske
Økt omfang av produksjon og salg av lokalmatprodukter	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Styrke fagfellesskapet og synliggjøre muligheter ➤ Stimulere til økt forbruk av lokalmat blant lokalbefolkningen og i offentlig innkjøpssammenheng
Bedre gjensidig forståelse av næring og regelverk mellom produsenter og Mattilsynet	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mattilsynet inviteres til fagkvelder og lokale møteplasser
Flere aktive seterbrukere i Tinn	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Synliggjøring av muligheter og ulike driftsmåter ➤ Øke bevisstheten om verdien av å ivareta bygninger og det biologiske mangfoldet i setermiljøer, skjøtte arealer, hindre gjengroing osv.
Økt andel gardsbruk med fast bosetting i Tinn	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tinn kommune er samarbeidspart i «Småbruksprosjektet» i regi av Vest-Telemarkrådet. ➤ Det tas initiativ til gjennomføring av lokale eierskiftekurs
Økt andel næringsutøvere i landbruket og landbrukstilknyttede næringer	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tinn kommune tar initiativ til at det etableres en fadderordning for nyetablerte på landbrukseiendommer ➤ Det tas initiativ til en kartlegging som skal se på hvilke faktorer som kan påvirke potensiell landbruksnæring

4.2 INNSATSOMRÅDE 2: BÆREKRAFTIG AREAL- OG RESSURSFORVALTNING

Delmål	Strategi
Hindre tap av dyrket og dyrkbar mark og sikre et aktivt kulturlandskap	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stimulere til drift av jordbruksareal gjennom informasjon om virkemidler. ➤ Sørge for at nasjonale jordvernmål ivaretas i arbeidet med kommuneplanens arealdel
Økt bruk av utmarksbeite i Tinn og ny giv i beitelagene	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Det skal utarbeides en beitebruksplan med oppstart i 2022 (jf. vedtatt planstrategi for Tinn kommune)
Godt samspill mellom ulike næringer og interesser knyttet til jordbruk, skogbruk og utmark	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Etablere faste møteplasser for dialog og utveksling av informasjon, bl.a. Tinnbygdenes næringsforum ➤ Utarbeide beitebruksplan
Ivareta kulturmiljøer i jordbrukslandskapet som en del av opplevelsen av verdensarven i Tinn	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Se landbruk og kulturminnevern i sammenheng – tettere samarbeid mellom fagmiljøene

4.3 INNSATSOMRÅDE 3: ET KLIMAVENNLIG OG AKTIVT FJELLANDBRUK

Delmål	Strategi
Økt karbonbinding i skog	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Klimatiltak i skogbruket med fokus på uttak av tømmer i hogstmoden alder og rask skogforyngelse
Fossilfri oppvarming – økt bruk av bioenergi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Skaffe oversikt over lokale skogressurser som kan utnyttes til bioenergi ➤ Utrede muligheten for samarbeid om levering av trevirke ➤ Planlegge for bruk av biovarme i offentlige bygg ➤ Kunnskap om støtteordninger for å nytte biovarme i private bygg
Et klimavennlig Tinnlandbruk	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stimulere til å øke den grovfôrbaserte husdyrproduksjonen ➤ Legge til rette for økt bruk av innmarks- og utmarksbeite ➤ Klimakalkulator og klimaregnskap tas i bruk på det enkelte gardsbruk ➤ Fagdager og kunnskapsutveksling; kursserie med temaer som klima- og miljøtiltak, agronomi, økonomi osv. ➤ Videreføre ordning med innsamling av landbruksplast

Delmål	Strategi
Økt kunnskap om tiltak som gir bedre levekår for pollinerende insekter og biologisk mangfold	➤ Fagdager og kunnskapsutveksling, bl.a. kursserie som nevnt i punkt ovenfor
Utrede muligheten for etablering av biogassanlegg	➤ Utnytte avfall fra framtidig fiskeoppdrettsanlegg sammen med husdyrgjødsel
Økt kunnskap og bevissthet om prinsipper innen agroøkologi og regenerativt jordbruk	➤ Fagdager og kunnskapsutveksling, bl.a. kursserie som nevnt i punkt ovenfor

4.4 INNSATSOMRÅDE 4: STYRKET OMDØMME OG GOD KOMMUNIKASJON

Delmål	Strategi
Det skal etableres landbruksfaglige møteplasser for dialog og utveksling av informasjon og for styrking av samhold og samarbeid	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Støtte opp om etablering av Tinnbygdenes næringsforum ➤ Gjennomføring av planlagt møteserie i 2021 – 2022
Mulighetene og mangfoldet av landbruks- og landbrukstilknyttede næringer i Tinn skal synliggjøres bedre for målgrupper i alle aldre	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Det tas initiativ til en årlig møteplass/fagdag mellom politikere og aktører innen jordbruk, skogbruk, utmark tilleggsnæringer og andre bygdenæringer ➤ Vektlegge landbruksfaglige temaer og aktiviteter i barnehage- og skolealder ➤ Synliggjøre eksisterende møteplasser og arenaer som formidler kunnskap om landbruket, f.eks. 4H, Tinn Montessoriskole, slåtteenga på Øyan ➤ Gjennomføre landbruksdag for ungdomsskolen

5 Handlingsplan – prioriteringer i 2022 – 2023

Med utgangspunkt i delmål og strategier i «Næringsplan for landbruket i Tinn kommune 2022 – 2030», skal handlingsplanen prioritere tiltak hvert 2.år. Handlingsplanen er til for å:

- ✓ sikre måloppnåelse og gjennomføring av skisserte delmål og strategier i «Næringsplan for landbruket i Tinn kommune 2022 – 2030»
- ✓ gjøre nye vurderinger og prioriteringer underveis i planperioden

Planarbeidet skal fungere som en kommunikasjonsplattform og være et utgangspunkt for dialog rundt landbruket i Tinn.

Tinn kommunes administrasjon har ansvar for oppdatering av handlingsplanen. Planen utarbeides i samarbeid med representanter for landbruksnæringa, organisasjoner i landbruket, Næringsforum for Tinnbygdene, VisitRjukan m.fl.

Handlingsplan 2023-2024	
Tiltak	
1.	Opprettholde tilskuddsordning til driftsbygninger i landbruket
2.	Etablere «startpakke» for nye i landbruket og/eller tilflyttere til gardsbruk i Tinn
3.	Gjennomføre planlagt møteserie med utvalgte faglige temaer knyttet til næringsutvikling i landbruket
4.	Etablere tilskuddsordning til manuelt uttak av tømmer
5.	Forsterke samarbeidet med og kommunikasjonen overfor reiselivssektoren i Tinn kommune
6.	Bevare det sterke jordvernet i Tinn kommune
7.	Jobbe for fast bosetting på flere landbrukseiendommer
8.	Oppfølging av statsforvalterens satsing «Arealer ute av drift»
9.	Styrke innsatsen knyttet til rekruttering
10.	Utarbeide beitebruksplan for Tinn kommune

Tabellen nedenfor viser tiltak for perioden 2022-2023. Tiltakene er prioritert og i samsvar med de 4 innsatsområdene.

Hvert enkelt tiltak er nærmere beskrevet i videre tekst, med ansvarlige for arbeidet. Bevilgninger til gjennomføring av tiltakene listet opp i planen vurderes i prioriteringssammenheng av kommunestyret ved behandling av budsjett og økonomiplan for perioden 2023 – 2026.

Tiltak 1   **Opprettholde tilskuddsordning til driftsbygninger i landbruket**

Hva:

- Investeringstiltak i landbruket
- Tilskott til driftsbygninger for husdyrproduksjon
- Ordningen ble oppretta i 2010

Hvorfor:

- ✓ Tilskottet har vært et viktig og synlig bidrag i kommunens satsing på landbruket i Tinn
- ✓ Investeringer i husdyrbygg er helt nødvendig som grunnlag for fortsatt drift på gardene
- ✓ Tilskottsordninga har ført til at mange har turt å satse på nybygg og/eller fornying av husdyrbygg i Tinn
- ✓ Viktig grunnlag for levende bygder og opprettholde landbrukets kulturlandskap

Ansvar: Kommunens administrasjon saksbehandler, og politikere bevilger i forbindelse med budsjettbehandling. For 2023 er det behov for å sette av 2 mill. kr. til dette tiltaket i forbindelse med budsjettbehandlinga.

Tiltak 2   **Etablere «startpakke» for nye i landbruket og/eller tilflyttere til gardsbruk**

Hva:

- Nye eiere av gardsbruk inviteres til informasjonsmøte i regi av landbrukskontoret
- Kartlegging av hvilke ressurser man sitter på
- Fadderordning

Hvorfor:

- ✓ forsterke stedstilknytningen og øke bostedsattraktiviteten
- ✓ legge til rette for fellesskapsfølelse og samarbeid
- ✓ bidra til å overføre og bygge kunnskap om ulike driftsformer
- ✓ bevisstgjøring av ressursgrunnlag
- ✓ støtte opp om næringsaktivitet i landbruket

Ansvar: Kommunens administrasjon i samarbeid med faglag og organisasjonene i landbruket.

Tiltak 3   **Gjennomføre møteserie med utvalgte faglige temaer knyttet til næringsutvikling i landbruket**

Aktuelle temaer:

- Klimavennlig landbruk
- Småskala frukt-, bær- og grønnsakproduksjon
- Produksjon av energi på garden
- Utmarksnæring og gardsturisme
- Videreforedling og salg
- Skog

Hvorfor:

- ✓ øke bevissthet rundt og kunnskap om aktuelle klima- og miljøtiltak på det enkelte gårdsbruk
- ✓ stimulere til næringsutvikling i landbruket
- ✓ kompetanseheving og kunnskapsformidling
- ✓ styrke fagfellesskapet

Ansvar: Kommunens administrasjon i samarbeid med Næringsforum for Tinnbygdene, Rjukan Næringsutvikling, organisasjoner i landbruket og eksterne kompetansemiljøer.

Tiltak 4   **Etablere tilskuddsordning til manuelt uttak av tømmer**

Hva:

- Tilskuddet gjelder for manuell hogst av alt trevirke for salg, framkjørt med traktor, tømmerhenger eller hest
- Sats: 100 kr/m³ og ramme på 100 000 kr

Hvorfor:

- ✓ stimulere til næringsutvikling i skogbruket
- ✓ øke verdiskapingen på den enkelte eiendom
- ✓ øke og bevare kunnskapen om verdier og ressurser i skog
- ✓ skape bevissthet rundt bruk av lokale ressurser og stimulere til lokal videreforedling
- ✓ utnytte skog som ville blitt stående i et helmekanisert skogbruk
- ✓ sikre kompetanse for oppdrag som ikke lar seg løse med hogstmaskin

Ansvar: Arbeidsgruppa for landbruksplan. Det vil bli fremmet forslag om etablering av tilskuddsordning når planforslaget legges fram for politisk vedtak. For 2023 er det behov for å sette av kr.100 000 til dette tiltaket i forbindelse med budsjettbehandlninga.

Tiltak 5   **Forsterke samarbeidet med og kommunikasjonen overfor reiselivssektoren i Tinn kommune**

Hva:

- Etablere treffpunkter mellom hyttefolk/besøkende og landbruksnæringa
- Styrke informasjonen om landbruksnæringa overfor reiselivet i form av plakater i populære utfartsområder, på nett, salg av fiskekort osv.
- Oppmuntre reiselivsaktører til historiefortelling/formidling av informasjon om lokal landbruksaktivitet, produkter osv.
- Oppmuntre lokale medier til å forsterke betydningen av landbruksaktiviteten i Tinn

Hvorfor:

- ✓ legge til rette for dialog og felles forståelse av behov, utfordringer og gode løsninger
- ✓ ivareta et aktivt landbruk og fortsatt bosetting på gardsbruk i Tinn
- ✓ øke bostedsattraktiviteten ved å vekke interessen for og løfte kunnskapen om landbrukssektoren

Ansvar: Næringsforum for bygdene, VisitRjukan og andre aktører i landbruket og reiselivet med støtte fra kommunens administrasjon.

Tiltak 6   **Bevare det sterke jordvernet i Tinn kommune**

Hva:

- Formidle kunnskap om betydningen av jordvern og hva det innebærer
- Sørge for at nasjonale jordvernmål ivaretas i arbeidet med kommuneplanens arealdel
- Unngå omdisponering av dyrkbar og dyrket mark

Jordvern handler bl.a. om:

- Å ivareta naturmangfold, landskap og kulturminner
- Matberedskap
- Karbonbinding
- Flomdemping
- Å opprettholde driftsgrunnlaget til det enkelte bruk
- Ta vare på landbrukets kulturlandskap
- Verdiskaping og attraktive lokalsamfunn

Ansvar: Politikere, kommunens administrasjon gjennom arbeidet med kommuneplanens arealdel og i saksbehandling.

Tiltak 7   **Jobbe for fast bosetting på flere landbrukseiendommer**

Hva:

Deltakelse i arbeidsgruppe for «Småbruksprosjektet» i regi av Vest-Telemarkrådet
Bistå prosjektledelse i Vest-Telemarkrådet med lokal kunnskap og innspill til retningen i prosjektet

Videreføre restriktiv praksis for krav om bosetting i konsesjonssaker

Hvorfor:

- ✓ styrke bosetting og drift på gardsbruk i de seks Vest-Telemarkkommunene i tillegg til Tinn, Hjartdal og Drangedal

Ansvar: Kommunens administrasjon i samarbeid med prosjektgruppa.

Tiltak 8   **Oppfølging av statsforvalterens satsing «Arealer ute av drift»**

Hva:

- Videreføre kommunikasjonen og samarbeidet med statsforvalteren om aktuelle tiltak
- Initiere samarbeid med organisasjoner i landbruket og enkeltgrunneiere

Hvorfor:

- ✓ sikre matberedskap
- ✓ bærekraftig arealbruk
- ✓ levende kulturlandskap
- ✓ skape bevissthet rundt bruk av lokale ressurser og betydningen av et aktivt landbruk

Ansvar: Kommunens administrasjon i samarbeid med statsforvalteren, organisasjoner i landbruket og enkeltgrunneiere.

Tiltak 9   **Styrke innsatsen knyttet til rekruttering**

Hva:

- Stimulere til at det blir lagt vekt på landbruksfaglige temaer og aktiviteter i barnehage- og skolealder
- Synliggjøre eksisterende møteplasser og arenaer for barn og unge som formidler kunnskap om landbruket
- Gjeninnføre landbruksdag for ungdomstrinnet
- Skape stolthet og bygge opp om stedsidentitet
- Synliggjøre muligheter for arbeidsplasser i lokalsamfunnet
- Kunnskapsutvikling

Ansvar: Organisasjonene i landbruket i samarbeid med skoleledelsen i kommunen, Næringsforum for Tinnbygdene, Rjukan Næringsutvikling m.fl.

Tiltak 10   **Utarbeide beitebruksplan for Tinn kommune**

Sentrale problemstillinger i beitebruksplanen vil være:

- ✓ å vise betydningen av beitebruk i kommunen
- ✓ å synliggjøre behovet til beitebrukerne i arealplanleggingen
- ✓ å bevisstgjøre alle brukere av utmarksarealer om smittepress, hensyn til dyrevelferd osv.
- ✓ forhindre nedleggelse av bruk ved å fjerne eksisterende hindre for bruk av utmarka som beiteressurs
- ✓ fortsatt drift og bruk av utmarka gjennom arbeid for å finne løsninger på eksisterende konflikter og forhindre at nye konflikter oppstår mellom ulike brukere av utmarka
- ✓ økt næringsaktivitet i landbruket ved at det blir lagt til rette for økt antall husdyr som kan nyttiggjøre seg utmarksbeite
- ✓ bærekraftig utvikling med bedre utnyttelse av lokale ressurser

Ansvar: Kommunens administrasjon i samarbeid med beitelag, faglag, utviklingslag, reiselivsaktører, utbyggere m.fl.

NB! Kommuneadministrasjonen har pr. juni 2022 ikke kapasitet til å starte og drifte et så omfattende planarbeid.

Vedlegg

Vedlegg 1: Tiltak for ei auka verdiskaping og ei betre utnytting av skogressursane i Tinn kommune

Arbeidsgruppa sett med dette fram forslag at det blir gjett et tilskott på manuelle tømmerdrifter. Med bakgrunn i eit både nasjonalt og lokalt ynskje om betre utnytting av skogressursane vil et slik tiltak være eit målretta og kostnadseffektivt tiltak.

Tilskottet gjeld for manuell hogst av alt trevirke for sal, framkjørt med traktor, tømmerhengar eller hest.

Tilskottet vil utover auka avverking gi auka verdiskapning på den einskilde eigedom. Slik sett kan det vere eit av fleire bidrag til fortsatt busetnad, samt skape interesse ved overtaking.

Tilskottet er avverkingsfremmende da skog som elles kanskje vil bli satt att, med ei heilmekanisert drift, blir med denne ordninga økonomisk drivverdig og avverka.

Ei slik ordning er elles med på å syne at det er ein ynskja aktivitet frå samfunnet sin side. Dette gjeld meir enn ressursutnyttinga, men for fleire forhold som til dømes beredskap. Da det viktig at kunnskap om dette vert helt i hevd og vidareførast.

Det er også slik at ved dagens driftsmetodar utgjør vedtømmer eit monaleg volum. Dette blir ofte seld som rundtømmer, da skogeigar ikkje har kapasitet til å lage tømmeret om til salsved. Slik sett gjev skogeigar slepp på denne verdiauka. Av same årsak er det slik at mange skogeigarar setter bort planting og ikkje minst skogkultur, dermed minkar verdien av gardsskogen. Ved egne drifter vil storleiken på foryngingsflatene bli langt meir overkommelege for eigeninnsats, og skogeigaren får sjølv full økonomisk nytte av tilskotts- og skogfondsordningane. Mindre foryngingsflater gjer det enklare å halde seg innanfor levande skog standarden sine reglar, og vil samstundes ofte vere meir estetisk i landskapet.

Ordninga gjelder for hogst av virke til sal, og kor det blir satt av skogfondsmidlar. Kravet for å motteke tilskottet er altså det blir trekt skogfond av brutto salsverdi.

Med bakgrunn i drøftingar i gruppa og erfaringar frå Vinje kommune settast satsen til 100 kr/m³, og med ei ramme på 100 000 kr.